

Entry_Agreements_in_Central_and_Eastern_Europe_Findings_and_Implications (дата звернення 16 квітня 2020).

13. Martin Wenzl, Suzannah Chapman. Performance-based managed entry agreements for new medicines in OECD countries and EU member states How they work and possible improvements going forward. *Health Working Papers OECD*. No. 115. P.4-5. URL: <https://www.oecd.org/health/health-systems/HWP-115-MEAs.pdf> (дата звернення 16 квітня 2020).

14. COVID-19 (coronavirus) and the asfotase alfa (Strensiq) Managed Access Agreement. URL: <https://www.metabolicsupportuk.org/covid-19-coronavirus-and-the-asfotase-alfa-strensiq-managed-access-agreement/> (дата звернення 16 квітня 2020).

15. Impact of COVID-19 on Translarna Managed. 2020. URL: <https://www.muscular dystrophyuk.org/news/news/impact-of-covid-19-translarna-managed-access-agreement/> (дата звернення 16 квітня 2020).

16. Заліська О.М., Стасів Х.-О. Я. «Угоди керованого доступу» для інноваційних лікарських засобів для забезпечення доступності препаратів у країнах Європи. *Аптека*. № 17/18 (1188/1189). 13 травня 2019 р. URL: <https://www.apteka.ua/article/500494> (дата звернення 13 квітня 2020).

Давидова Ірина Віталіївна,

*доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМИ ІНТЕРНЕТ-ЗАМОВЛЕНЬ ГРОМАДЯН В УМОВАХ COVID-19

В умовах розвитку інформаційного суспільства та стрімкого розвитку інформаційних технологій останні декілька років стрімко набувають популярності правочини, які вчиняються онлайн. Переваги вчинення правочинів за допомогою електронних засобів зв'язку очевидні: швидкий, оперативний обмін інформацією, зручність зберігання, оброблення, відправлення документів. В умовах пандемії, якою 11 березня 2020 року Всесвітньою організацією охорони здоров'я було визнане стрімке поширення нової респіраторної хвороби, вчинення правочинів за допомогою інформаційних технологій є вельми актуальним та набуло ще більшої популярності.

Нині діє ряд нормативно-правових актів, які забезпечують правове регулювання вчинення та виконання електронних правочинів, серед яких Закони України: «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронну комерцію», «Про публічні закупівлі», «Про електронні довірчі послуги» та ін.

Зокрема, під електронною торгівлею згідно з ним розуміється господарська діяльність у сфері електронної купівлі-продажу, реалізації товарів дистанційним способом покупцю шляхом вчинення електронних правочинів із використанням інформаційно-телекомунікаційних систем; під електронним правочином – дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків, здійснена з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем; під електронним договором – домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав і обов'язків та оформлена в електронній формі. Саме порядок вчинення електронних правочинів, визначення умов їхньої дійсності та наслідків – основна мета правового регулювання у цій сфері.

Разом з тим, в умовах прийняття мір щодо запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, на практиці виникають питання щодо вчинення правочинів онлайн (інтернет-замовлень), які потребують швидкої реакції, практичного врегулювання, яке має бути законним та справедливим, таким що стоїть на захисті прав та інтересів приватної особи.

Відповідно до ст. 29 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» з 12 березня 2020 р. до 11 травня 2020 р. встановлено на всій території України карантин, який передбачає ряд обмежень та правил, які мають на меті запобігти поширенню даного захворювання. Зокрема, відповідно до Порядку проведення протиепідемічних заходів, пов'язаних із самоізоляцією осіб, який також затверджений 11 березня 2020 року, досить велика група людей підлягає самоізоляції, серед яких: особи, які мали контакт з пацієнтом з підтвердженим випадком COVID-19; особи, щодо яких є підозра на інфікування, або особи, які хворіють на COVID-19 в легкій формі та не потребують госпіталізації; особи, що дали згоду на самоізоляцію з використанням електронного сервісу «Дій вдома» Єдиного державного веб-порталу електронних послуг; особи, які досягли 60-річного віку (з деякими виключеннями). Також в цю групу можна віднести і осіб, які не досягли 14 років, яким відповідно до аналізованої Постанови заборонено пересуватися без супроводу законних представників або повнолітніх родичів дитини. Отже, досить велика група осіб повинна здійснювати покупки не виходячи з дому.

Виходом з ситуації тут є більш активне використання можливостей інформаційних технологій при вчиненні правочинів, зокрема, при купівлі товарів, де інтернет-магазини і служби доставки сьогодні мають чи найбільший попит. Крім того, звичайні крамниці, які нині не мають права працювати

(наприклад, крамниці одягу, взуття тощо) і мали офіційний сайт «номінально», а реально реалізація здійснювалась офлайн, – зараз перейшли в онлайн простір та намагаються втримати своїх клієнтів.

Разом з тим, на практиці виникає багато питань щодо визнання недійсними правочинів, укладених за допомогою ІТ, зокрема, внаслідок помилки, та настання відповідних правових наслідків. Проаналізуємо деякі з них. Наприклад, особи, які повинні знаходитися на самоізоляції, замовили корм для тварин (у великих обсягах) в інтернет-крамниці, з доставкою до дому через Нову пошту. Оператор, який оформлював замовлення, помилився і оформив замовлення на Укрпошту (адже одного разу замовлення дійсно оформлено на Укрпошту і дані залишилися в базі), що значно ускладнило отримання даного товару, адже такий важкий товар працівник Укрпошти донести фізично не може і не має можливості його доставити транспортом внаслідок його відсутності. В даному разі замовник був вимушений порушити Постанову КМУ № 211 та виїхати на відділення Укрпошти для отримання замовленого товару (який був необхідний саме зараз, а не через місяць-два, коли завершиться карантин).

Інший прикладом (і таких досить багато) є замовлення товарів, коли оператор відправляє товар на інше відділення Нової пошти (помилка в номері відділення), що значно ускладнює його отримання (замовник витрачає час та кошти для того, щоб дістатися до потрібного відділення), або ж інший товар (приїхавши до відділення пошти виявляється, що товар прийшов не той, який замовляли, а його повернення викликає затримку часу, адже необхідно повернути кошти за нього, а вже потім замовити знову необхідний товар). Також ці дві помилки зустрічаються і в межах одного замовлення.

Непоодинокими є й випадки доставки товарів на іншу адресу, аніж вказана в замовленні, що свідчить про недостатню кваліфікацію працівників служби доставки, великий обсяг роботи та складність різкого переходу в онлайн режим.

В контексті зазначеного виникає питання про відшкодування замовнику витрачених коштів та часу, завдання шкоди та мати негативні наслідки для здоров'я та життя замовника (за умови, що таким товаром могли бути ліки, які необхідно вживати негайно, а не витрачати час для замовлення та отримання вдруге). Дані питання фактично не врегульовані та, нажаль, навряд чи будуть мати правові наслідки у вигляді відшкодування завданої шкоди, витрачених додаткових коштів, або ж погашення штрафу (наприклад, коли мова йшла про вимушене порушення самоізоляції).